

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту правотворчості
та науково-правових експертиз
НАН України, д.ю.н., проф.,
член-кореспондент НАПрН України

О. О. Кот

2026 року

м. Київ

24 серпня 2026 року

ВИСНОВОК

**Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації Бакуна Сергія
Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на
випадок хвороби у цивільному праві України», поданої на здобуття
ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081
Право, тему якої затверджено Вченою радою Науково-дослідного
інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної
академії правових наук України (нині – Інститут правотворчості та
науково-правових експертиз Національної академії наук України)
від 29 червня 2023 року (протокол № 6)**

Висновок обговорено та затверджено на розширеному засіданні відділу
приватноправових досліджень Інституту правотворчості та науково-правових
експертиз Національної академії наук України.

ПРИСУТНІ:

НАУКОВІ СПІВРОБІТНИКИ ІНСТИТУТУ:

Завідувач відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф.
Великанова М. М.; головний науковий співробітник відділу
приватноправових досліджень, д.ю.н., проф., дійсний член (академік) НАПрН
України **Гриняк А. Б.**; головний науковий співробітник відділу
приватноправових досліджень, д.ю.н., проф., член-кореспондент НАПрН
України **Погрібний С. О.**; провідний науковий співробітник відділу
приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. **Булат Є. А.** (рецензент);
старший науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, к.ю.н.
Трубаков Є. О.; старший науковий співробітник відділу приватноправових
досліджень, к.ю.н., старший дослідник **Простибоженко О. С.**; головний
науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф.,
член-кореспондент НАПрН України **Вінник О. М.** (онлайн формат участі);
головний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень,
д.ю.н., проф. **Якубівський І. Є.** (онлайн формат участі); старший науковий
співробітник відділу приватноправових досліджень, к.ю.н., старший
дослідник **Гуцуляк В. К.** (рецензент, онлайн формат участі); завідувач

відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС, д.ю.н., проф. **Міловська Н. В.** (науковий керівник, онлайн формат участі).

ЗАПРОШЕНІ:

Аспіранти: **Бакун С.С.** (здобувач), **Ткачук І.О.** (здобувач).

Всього присутні: 12 осіб (з них 7 докторів юридичних наук та 3 кандидата юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації), з яких 9 осіб з правом ухвального голосу.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення дисертації аспіранта Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України **Сергія Станіславовича Бакуна** на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь аспіранта Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України **Сергія Станіславовича Бакуна** на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України».

Бакун С. С. обґрунтував актуальність теми дисертаційного дослідження, охарактеризував ступінь наукової розробленості проблеми на сучасному етапі, визначив мету та завдання наукового дослідження, обґрунтував методологічну основу дисертації, доповів основний зміст дослідження, науково-теоретичну та практичну значимість досліджуваної проблеми, ознайомив присутніх з основними результатами дослідження та положеннями, які виносяться на захист, а також сформулював загальні висновки та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Після доповіді Бакун С. С. відповів на запитання присутніх.

1. Провідний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. Булат Є. А.: Сергій Станіславович, яка Ваша думка щодо правової природи відмови страховика у здійсненні страхової виплати за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби і чи можна таку відмову вважати відмовою страховика від договору?

Відповідь. Дякую за запитання. За своєю правовою природою відмова страховика у здійсненні страхової виплати є одностороннім правочином (одностороннє волевиявлення страховика). Підстави для такої відмови визначені Законом України «Про страхування», перелік яких не є вичерпним і може бути доповнений умовами договору. Такі підстави охоплюють, зокрема: умисні дії страхувальника (застрахованої особи), спрямовані на настання страхового

випадку; вчинення ним умисного кримінального правопорушення, що призвело до настання страхового випадку; подання неправдивих відомостей тощо.

Водночас відмову страховика у здійсненні страхової виплати не можна ототожнювати з відмовою від договору страхування – це різні за правовою природою й правовими наслідками юридичні категорії. Одностороння відмова від договору, має наслідком розірвання або зміну договору в цілому – припинення взаємних прав і обов'язків сторін на майбутнє. Натомість відмова у страховій виплаті стосується лише конкретного обов'язку страховика – здійснити виплату за одним страховим випадком, і не припиняє договір страхування як такий.

2. Старший науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, к.ю.н. Трубаков Є. О.: У контексті правової природи договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби скажіть чи можна даний договір розглядати різновидом договору приєднання та фідучіарним договором?

Відповідь. Дякую за запитання. З точки зору загальної характеристики цивільно-правових зобов'язань вважаю, що договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби є різновидом договору приєднання.

Можливість укладення договору страхування, у тому числі договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, шляхом приєднання передбачена Законом України «Про страхування». При цьому у випадку укладення договору страхування шляхом приєднання такий договір складається з публічної частини договору страхування, якою є загальні умови страхового продукту, та індивідуальної частини договору страхування, якою може бути страховий поліс.

Загальні умови страхового продукту, відповідно до Закону України «Про страхування», визначаються на підставі внутрішньої політики з андеррайтингу та внутрішньої політики з розроблення та впровадження страхових продуктів, розроблених та затверджених страховиком. Такі загальні умови не містять індивідуалізації умов страхування. Так, безпосередньо у договорі страхування здоров'я на випадок хвороби, з урахуванням загальних умов страхового продукту, в індивідуальному порядку визначаються умови про страховий ризик та обсяг страхового покриття, беручи до уваги стан здоров'я, вік, попередні захворювання, особливі умови професійної діяльності, тощо. Тобто укладення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби шляхом приєднання означає прийняття страхувальником загальних умов страхового продукту та погодження в індивідуальному порядку окремих договірних умов.

Щодо фідучіарного характеру слід зазначити, що, на мою думку, договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби не є фідучіарним договором, оскільки не відповідає сутнісним критеріям фідучіарності, а саме відсутній особисто-довірчий зв'язок із конкретним контрагентом, відсутнє безумовне право на невмотивовану односторонню відмову обох сторін, неможливе припинення договору у зв'язку із втратою довіри чи заміною особи контрагента.

3. Завідувач відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. Великанова М. М.: Сергій Станіславович, чи поширюється на договірні відносини добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби положення Закону України «Про захист прав споживачів»?

Відповідь. Дякую за запитання. З урахуванням положень Закону України «Про страхування», у якому закріплено визначення поняття «споживач страхових послуг» як фізичної особи, яка звертається за отриманням або отримує страхову послугу для задоволення особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою або незалежною професійною діяльністю, мною зроблено висновок про те, що положення Закону України «Про захист прав споживачів» поширюються на договірні відносини добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, однак щодо визначеного законом кола суб'єктів і в частині, що не суперечить спеціальному страховому законодавству.

Це підтверджується і судовою практикою. Так, Постановою Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів» встановлено, що оскільки Закон України «Про захист прав споживачів» не визначає меж своєї дії, то до відносин, які ним регулюються, належать і ті, що виникають із договорів страхування.

Таким чином, до договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби за участі фізичної особи як споживача застосовуються положення Закону України «Про захист прав споживачів».

4. Старший науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, к.ю.н., старший дослідник Гуцуляк В. К.: Скажіть, будь ласка, чи повинен вигодонабувач як учасник договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби володіти страховим інтересом, який є необхідною умовою існування страхового правовідношення?

Відповідь. Дякую за запитання. Перш за все, слід зазначити, що у відповідності до Закону України «Про страхування», укладення будь-якого договору страхування має передбачати наявність страхового інтересу у потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної у договорі страхування).

Страховий інтерес страхувальника, застрахованої особи полягає у зацікавленості у збереженні об'єкта страхування – свого життя, здоров'я, працездатності та зацікавленості у ненастанні страхового випадку, пов'язаного із захворюванням, тимчасовою втратою працездатності, встановленням інвалідності або смертю внаслідок хвороби.

У свою чергу, вигодонабувачем за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби є призначена страхувальником третя особа, яка не є стороною відповідного договору, однак на користь якої він укладається і яка має право на отримання страхової виплати у разі настання страхового випадку. Проїте говорити про належність страхового інтересу вигодонабувачу, на мою думку, не можна, оскільки саме страхувальник або застрахована особа захищають свій інтерес, пов'язаний із життям, здоров'ям, працездатністю, надаючи вигодонабувачу лише право на отримання страхової виплати, тобто за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби страхується

не інтерес вигодонабувача, а інтерес страхувальника або застрахованої особи, пов'язаний із їх життям, здоров'ям, працездатністю. Функціональне призначення вигодонабувача полягає виключно у праві вимагати від страховика здійснення страхової виплати у разі настання страхового випадку. Вигодонабувач не є носієм об'єкта страхування (життя, здоров'я, працездатності), цей об'єкт пов'язаний із страхувальником або застрахованою особою.

5. Головний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. Якубівський І. Є.: Скажіть, будь ласка, чи підтримуєте Ви позицію, визначену в законодавстві України, щодо відмінності дати підписання та дати набрання чинності договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби?

Відповідь. Дякую за запитання. Я підтримую положення щодо можливої відмінної дати підписання та дати набрання чинності договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, виходячи з його правової природи.

Датою підписання договору є дата досягнення всіх істотних умов між страхувальником та страховиком, що завершується наданням письмової форми таким домовленостям. У свою чергу, дата набрання чинності договору не завжди може співпадати з датою підписання договору, адже договір може набирати чинності у наступних випадках: після надання страхувальником додаткових необхідних документів передбачених договором, після сплати першого з платежів – страхової премії передбаченої договором, після сплати повної суми страхової премії тощо. Тобто з огляду на зазначене, зазвичай дата набрання чинності договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби є відмінною від дати підписання договору.

6. Головний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф., член-кореспондент НАПрН України Вінник О. М.: У роботі визначаються стадії укладення договору страхування здоров'я на випадок хвороби, але не згадується стадія його коригування, тож виникає питання на якому етапі здійснюється коригування умов? Також викликають інтерес особливості укладення такого договору з використанням новітніх технологій та захист інтересів осіб, що не володіють необхідними навичками при укладенні чи коригуванні згаданого договору з використанням таких технологій?

Відповідь. Дякую за запитання. Власне на стадії погодження між сторонами умов договору страхування здоров'я на випадок хвороби здійснюється їх коригування з урахуванням загальних умов страхового продукту, розроблених та затверджених страховиком, а також індивідуалізація договірних умов щодо страхового ризику, страхового покриття з урахуванням оцінки стану здоров'я застрахованої особи, її віку, професійної діяльності, способу життя застрахованої особи. Після укладення договору страхування здоров'я на випадок хвороби також може виникнути необхідність коригування договірних умов шляхом внесення змін до договору, якщо змінилися обставини, які впливають на страховий ризик. Зокрема, страховик може збільшити розмір страхової премії без зміни

розміру страхової суми, якщо протягом дії договору страхування виявлені нові обставини, що збільшують ймовірність настання страхового випадку.

Що стосується укладення договору добровільного страхування на випадок хвороби з використанням новітніх технологій, то потрібно зазначити, що страховик, як ліцензована юридична особа, має зареєстрований електронний цифровий підпис та електронну печатку, якими здійснює підписання електронного договору. У свою чергу, страхувальник має кілька варіантів, щодо підписання електронного договору, а саме: 1) сформулювати в застосунку ДІА, в застосунку будь якого банку або через Акредитований центр сертифікації ключів електронний ключ та підписати ним договір; 2) підписати договір шляхом отримання від страховика спеціального коду, що складається з послідовності знаків та внести його у відповідне вікно програми страховика в якому підписуються електронні договори. Зазначені способи підписання відповідають вимогам, передбаченим в Законі України «Про електронну комерцію» та Законі України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Науковий керівник, завідувач відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС, д.ю.н., проф. Міловська Н. В., яка поінформувала присутніх про виконання Бакуном Сергієм Станіславовичем індивідуального плану роботи аспіранта та про завершення дисертаційного дослідження. Представлене дисертаційне дослідження є одним із перших в українській науці приватного права комплексним дослідженням договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з обґрунтуванням його правової природи та змісту, що дає можливість його відмежування від суміжних договірних конструкцій, зокрема договору медичного страхування, а також формулюванням пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства в контексті регулювання відповідних договірних відносин з урахуванням європейського досвіду.

Робота має свою структуру, що складається з 3 розділів, які охоплюють 9 підрозділів, в яких розкрито основні положення щодо договірних відносин у сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби.

Кваліфікаційна наукова праця С. С. Бакуна має логічно побудовану структуру, містить слушні рекомендації та низку наукових положень, що мають важливе науково-теоретичне значення і практичну спрямованість. Дисертаційна робота на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» є актуальною, наукові положення та висновки, сформульовані дисертантом, мають необхідний рівень наукової новизни. За результатами дисертаційного дослідження сформульовано практичні пропозиції, що спрямовані на удосконалення чинного законодавства України.

Все це свідчить про високий теоретичний та практичний рівень дослідження, яке за своїм науковим рівнем є завершеною кваліфікаційною науковою роботою, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

В ОБГОВОРЕННІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

1. Провідний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. Булат Є. А. (рецензент) щодо ступеня актуальності обраної теми дисертаційного дослідження зазначила, що на сучасному етапі у вітчизняній науці цивільного права комплексних досліджень проблематики договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби не проводилося, у зв'язку з чим не викликає сумнівів потреба у комплексному аналізі й дослідженні договірної конструкції добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням положень нового Закону України «Про страхування», що набрав чинності 01 січня 2024 р., визначенні правової природи цього договору та його відмежування від суміжних договірних конструкцій.

Новим Законом України «Про страхування» № 1909-IX, прийнятим 18 листопада 2021 р. та введеним в дію 01 січня 2024 р., що було зумовлено необхідністю адаптації законодавства України до вимог ЄС, страхування здоров'я на випадок хвороби виокремлено вже в окремий клас страхування, в межах якого виділено окремі види страхування здоров'я на випадок хвороби, медичного страхування, страхування медичних витрат. Разом із тим, відсутність законодавчо визначених особливостей договору страхування здоров'я на випадок хвороби, яким реалізується страховий захист у відповідному виді страхування, та критеріїв відмежування цього договору від суміжних договірних конструкцій, зокрема договору медичного страхування, зумовило потребу у ґрунтовному дослідженні договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби та виробленні ефективного механізму їх правового регулювання з огляду на потреби правозастосовної практики.

Необхідність ґрунтовного аналізу чинного цивільного законодавства України з розробкою науково-обґрунтованих пропозицій щодо його удосконалення з метою забезпечення правової визначеності, узгодженості та ефективності у регулюванні договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням євроінтеграційних процесів та рекодифікації цивільного законодавства України і зумовило актуальність дослідження.

Сергій Станіславович повністю виконав поставлені у дисертаційному дослідженні завдання і вдало обрав комплексний підхід у використанні як філософських та загальнонаукових, так і спеціальних методів, що дало змогу виявити і розкрити сутність, проблематику і особливості договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України.

Проведений аналіз тексту дисертації, опублікованих наукових праць за темою дисертації свідчить, що *результати дисертаційного дослідження Сергія*

Станіславовича мають необхідний рівень наукової новизни і є достовірними. Сформульовані висновки, узагальнення та пропозиції відповідають зазначеним рівням наукової новизни.

Зокрема, вперше дисертантом надано авторське визначення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як письмової домовленості між страховиком і страхувальником про надання страхової послуги, згідно з якою страхувальник з метою забезпечення його потреби у страховому захисті передає за плату ризик, пов'язаний з його життям, здоров'ям і працездатністю або життям, здоров'ям і працездатністю застрахованої особи, а страховик зобов'язується у разі настання страхового випадку, пов'язаного із захворюванням, тимчасовою втратою працездатності, інвалідністю чи смертю страхувальника або застрахованої особи внаслідок хвороби, здійснити страхову виплату страхувальнику або вигодонабувачу в межах страхової суми.

Заслуговує на увагу обґрунтування правової природи договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як договору, який в системі цивільно-правових договорів належить до групи договорів про надання послуг фінансового характеру, є окремим видом договору особистого страхування, відокремленим від договору медичного страхування, договору страхування медичних витрат та інших видів, що віднесені до класу 2 страхування іншого, ніж страхування життя.

Варто підтримати позицію автора щодо положення про те, що загальні умови страхового продукту, які розробляються та затверджуються страховиком, як локальні правові акти, виступають джерелом правового регулювання договірних відносин між страховиком та страхувальником лише у тому випадку, коли на їх застосування прямо вказується в самому договорі добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям дослідження, а аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором академічної доброчесності.

Дисертаційну роботу підготовлено українською мовою науковим та офіційно-діловим стилем мовлення. Дисертантом використано загальноприйняту правничу термінологію, а зроблені висновки та пропозиції за дисертаційним дослідженням мають практичну спрямованість та можуть бути використані в науково-дослідній сфері, правозастосовній діяльності і навчальному процесі.

Основні положення дисертації відображено в одинадцяти наукових публікаціях, з яких чотири наукових статті опубліковано у виданнях, включених МОН України до переліку фахових видань з юридичних наук; семи тез доповідей на всеукраїнських науково-практичних конференціях, що підтверджує апробацію матеріалів дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження Бакуна Сергія Станіславовича на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» як і будь-яка інша наукова робота, містить положення, які є дискусійними або потребують додаткової аргументації автора.

1. Дисертант, визначивши істотні умови договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, на стор. 138 роботи відзначає, що у змісті договору страхування, і, зокрема, добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, не повинні мати місце так звані «несправедливі (недобросовісні)» умови, якщо всупереч принципу добросовісності його наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживача», що підтверджується також і судовою практикою Верховного Суду і Директивою ЄС від 5 квітня 1993 р. 93/13/ ЄЕС «Про несправедливі умови споживчих договорів». Тобто умови договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби слід визнавати несправедливими (недобросовісними), якщо вони створюють істотні односторонні переваги для страховика, який включив їх до договору, користуючись наявними інформаційними, професійними перевагами. З огляду на вищенаведене потребує уточнення позиція автора щодо переліку таких умов.

2. Дисертантом детально проаналізовано досвід країн ЄС та інших зарубіжних країн щодо страхування здоров'я і з огляду на особливості цього договору визначено, що за кордоном страхування здоров'я на випадок хвороби передбачає дієві механізми захисту страхувальника як більш слабкої сторони договору шляхом встановлення підвищених вимог до переддоговірного інформування про особливості страхового продукту. Зарубіжне законодавство демонструє, що ефективне регулювання договірних відносин страхування здоров'я забезпечується шляхом встановлення високих стандартів добросовісності сторін, переддоговірного інформування, пропорційних наслідків порушення обов'язку щодо розкриття інформації та належної оцінки потреб споживача. Водночас, стадія переддоговірного інформування договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби для цього виду договору має одну з ключових ролей, оскільки пов'язана з необхідністю надання деталізованої інформації про страховий продукт та обов'язок страхувальника щодо повідомлення обставин, що мають значення для оцінки ризику. Тому представляє інтерес позиція автора щодо визначення елементів такої інформації (що саме вона має містити), що може бути використано як орієнтир для удосконалення правового регулювання договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби в Україні.

Разом з тим, висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Враховуючи вищевикладене, вважаю, що дисертаційна робота Бакуна Сергія Станіславовича на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» є самостійною кваліфікаційною науковою роботою, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 08 Право, а саме становлять оригінальний внесок у розвиток цивілістичної науки щодо дослідження договору добровільного страхування

здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України, і може бути рекомендована для подальшого захисту.

2. Старший науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, к.ю.н., старший дослідник Гуцуляк В. К. (рецензент) зауважив, що тематика дисертаційної роботи С. С. Бакуна, присвячена дослідженню договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, є актуальною як у теоретичному, так і у практичному вимірах. Страхування здоров'я безпосередньо пов'язане із забезпеченням майнових інтересів фізичної особи у ситуаціях, коли хвороба, тимчасова втрата працездатності, інвалідність або смерть породжують негативні майнові наслідки. Відповідні договірні відносини перебувають на стику класичних положень договірного права, спеціального страхового, медичного законодавства, законодавства про захист прав споживачів, що об'єктивно зумовлює потребу в їх системному цивілістичному осмисленні.

Актуальність обраної теми суттєво посилюється у зв'язку з оновленням нормативної бази у сфері страхування. Закон України «Про страхування», що набрав чинності 1 січня 2024 року, змінив підходи до класифікації видів страхування, визначення страхового продукту, переддоговірного інформування, оцінки страхового ризику та захисту споживача страхової послуги. За таких умов наукове переосмислення правової природи договору страхування здоров'я на випадок хвороби, його місця в системі цивільно-правових договорів та співвідношення із суміжними конструкціями є своєчасним і практично затребуваним.

Не менш важливою є проблема відмежування договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби від договору медичного страхування та страхування медичних витрат. Як слушно виходить із цього дисертант, нормативна та практична близькість зазначених конструкцій не усуває відмінностей у їх меті, характері страхового інтересу, обсязі страхового покриття та механізмі здійснення страхової виплати. Нечіткість такого розмежування здатна спричиняти неоднакове тлумачення умов страхування, ускладнювати кваліфікацію правовідносин і, зрештою, негативно впливати на рівень захисту страхувальника та інших осіб, на користь яких укладено договір.

Додатковим чинником актуальності є рекодифікація цивільного законодавства України. Сучасне оновлення договірного права вимагає не механічного перенесення чинних спеціальних правил, а визначення їх місця у системі загальних положень про зобов'язання та договори. Сформульовані у дисертації положення щодо страхового ризику, істотних умов договору, порядку його виконання, наслідків порушення договірних зобов'язань та компенсації моральної шкоди виходять за межі проблематики страхового права та становлять інтерес для подальшого розвитку загальнотеоретичних засад договірного права.

Важливо також, що дисертант пов'язує дослідження із євроінтеграційним вектором розвитку приватного права України.

Підвищення стандартів переддоговірного інформування, забезпечення прозорості страхового продукту, посилення вимог до добросовісної поведінки страховика і страхувальника та захист слабкої сторони договору відповідають загальній тенденції європеїзації цивільного законодавства. Саме тому порівняльно-правовий аспект роботи не має допоміжного характеру, а виступає важливим елементом обґрунтування запропонованих автором висновків.

Окремо слід відзначити, що у вступі дисертації обґрунтовано недостатність попереднього комплексного опрацювання саме договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби. У вітчизняній цивілістиці досліджувалися загальні проблеми особистого страхування, медичного страхування, страхування цивільно-правової відповідальності закладів охорони здоров'я, однак спеціального комплексного дослідження заявленої тематики не проводилося. Таким чином, робота С. С. Бакуна заповнює прогалину в сучасній доктрині страхового та договірного права.

За предметом дослідження обрана тема відповідає проблематиці дисертаційних досліджень зі спеціальності 081 – Право. Аналіз змісту роботи дає підстави стверджувати, що поставлена дисертантом мета загалом досягнута, а визначені у вступі завдання послідовно вирішені у відповідних структурних частинах дисертації.

Дисертаційна робота є комплексним дослідженням проблем договірного регулювання відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби. Мета дослідження сформульована як розроблення теоретичного підґрунтя для вдосконалення цивільно-правового регулювання договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, формування на цій основі наукових висновків, спрямованих на розвиток доктрини цивільного права, та практичних пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства з урахуванням європейського досвіду.

Визначеній меті відповідає система взаємопов'язаних завдань, що охоплюють генезис і механізм правового регулювання, зарубіжний досвід, поняття і правову природу договору, його суб'єктний склад та зміст, порядок укладення й виконання, наслідки порушення, а також аналіз судової практики.

Об'єкт і предмет дослідження визначено коректно та у взаємозв'язку із поставленою метою. Предмет роботи охоплює не лише договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як цивільно-правову конструкцію, а й відповідні теоретичні положення, законодавство України, директиви Європейського Союзу, законодавчі підходи іноземних держав та судову практику. Такий підхід дав можливість авторові поєднати догматичний, порівняльний та прикладний рівні дослідження.

Методологічна основа роботи є достатньою для досягнення поставленої мети. В роботі використано як філософські та загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. Використання діалектичного,

історичного, порівняльно-правового, формально-логічного, функціонального методів дослідження простежується у змісті відповідних розділів дисертації і не має суто декларативного характеру.

Структура дисертації обумовлена логікою предмета дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що охоплюють дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі досліджено правове регулювання відносин, що виникають за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби: генезис, механізм правового регулювання та досвід окремих держав. Другий розділ присвячений загальній характеристиці договору, його поняттю і правовій природі, правовому статусу учасників договірних відносин та змісту договору. У третьому розділі розглянуто динаміку досліджуваного договору та правові наслідки порушення його умов. Висновки до розділів узгоджуються із загальними висновками дисертації та відображають результати проведеного аналізу.

Достатній рівень обґрунтованості результатів забезпечується широкою джерельною базою. У роботі використано положення цивільного і страхового законодавства України, законодавство іноземних держав, акти права Європейського Союзу, судову практику, а також значний масив вітчизняної та зарубіжної цивілістичної літератури.

Позитивно оцінюється прагнення здобувача не обмежуватися описом законодавчих конструкцій, а формулювати власні дефініції, пропозиції до законодавства. Зокрема, дисертант пропонує авторське визначення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, аргументує його належність до договорів про надання фінансових послуг та до договорів особистого страхування, визначає критерії відмежування від медичного страхування, розкриває особливості переддоговірної стадії, андеррайтингу, страхового покриття та виконання зобов'язань.

Наукова новизна дисертації визначається тим, що робота є першим комплексним дослідженням теоретичних основ і проблем правового регулювання відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням оновленого страхового законодавства, євроінтеграційних процесів та рекодифікації цивільного законодавства.

Серед результатів, які мають найбільше теоретичне та практичне значення, слід насамперед відзначити запропоноване автором визначення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (п. 1 наукової новизни, стор. 105 дисертації). У ньому поєднано характеристику договору як домовленості про надання страхової послуги з конструкцією передання страхувальником за плату ризику, пов'язаного з життям, здоров'ям і працездатністю, та обов'язком страховика здійснити страхову виплату у разі настання визначеного договором страхового випадку. Таке визначення дозволяє авторові послідовно розкрити функціональне призначення договору та його місце в системі особистого страхування.

Заслуговує підтримки висновок щодо самостійної правової природи договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби та необхідності його відмежування від договору медичного страхування (стор. 43–44 дисертації) і страхування медичних витрат (стор. 81 дисертації). Дисертант пропонує здійснювати таке розмежування за метою та об'єктом страхового захисту: у першому випадку йдеться про майновий інтерес, пов'язаний із можливим настанням хвороби або її наслідками, у другому – про інтерес, пов'язаний з оплатою та організацією медичної допомоги і медичних послуг. Цей підхід має значення як для доктринальної класифікації, так і для практичного конструювання страхового продукту.

Теоретично значущим є визначення предмета договору як надання страхової послуги щодо захисту майнових інтересів страхувальника шляхом прийняття страховиком відповідного ризику та здійснення страхової виплати у разі настання страхового випадку (п. 4 наукової новизни, стор. 140 дисертації). Автор також послідовно розмежовує предмет договору, об'єкт страхування та страховий інтерес, що дозволяє конкретизувати зміст істотних умов договору (стор. 147–148 дисертації).

Позитивної оцінки заслуговує виокремлення п'яти стадій укладення договору: переддоговірної інформаційно-консультативної стадії; оцінки страхового ризику (андеррайтингу); погодження умов договору; безпосереднього укладення договору; набрання ним чинності та початку страхового покриття (стор. 188–189 дисертації). Такий підхід відображає фактичну складність процесу укладення договору особистого страхування і дозволяє чіткіше визначити юридичне значення поведінки сторін на кожному з етапів.

Практично значущою є пропозиція передбачити у Законі України «Про страхування» спеціальні положення щодо договору страхування здоров'я на випадок хвороби, які б визначали його правову природу та моделі страхового покриття і давали можливість чітко відмежувати цю конструкцію від медичного страхування (стор. 43 дисертації). У контексті нового страхового законодавства та рекодифікації цивільного законодавства така пропозиція спрямована на посилення правової визначеності.

Заслуговують на увагу й положення щодо суб'єктного складу відповідних правовідносин. Дисертант поділяє їх учасників на сторін договору (страховик та страхувальника) і третіх осіб (застрахована особа та вигодонабувач). Окремо в роботі проаналізовано розуміння споживача страхової послуги, що дозволяє ув'язати спеціальне страхове регулювання із механізмом захисту прав споживачів (підрозділ 2.2 дисертації).

Важливим результатом є комплексний підхід до визначення якості страхової послуги. До критеріїв її оцінювання автор відносить оперативність визнання страхового випадку, своєчасність виплати, доступність комунікації зі страховиком, повноту і достовірність наданої інформації, обґрунтованість відмови у виплаті, а також дотримання принципів добросовісності та професійності при врегулюванні страхового випадку (стор. 147–148

дисертації). Такий підхід може бути використаний у правозастосуванні та при виробленні стандартів поведінки страховиків.

Цікавими для аналізу є зроблені в роботі висновки щодо необхідності включення до законодавчого переліку істотних умов договору страхування не лише предмета договору, а й конкретного об'єкта страхування, з яким пов'язані страхові інтереси та ризики (стор. 148 дисертації). Незалежно від подальшої дискусії щодо термінологічної моделі «предмет – об'єкт – страховий інтерес», сама постановка питання є важливою для забезпечення визначеності змісту договору.

Практично орієнтованими є пропозиції щодо наслідків порушення зобов'язань. Зокрема, автор пропонує законодавчо закріпити право страховика на зупинення зустрічного виконання щодо здійснення страхової виплати у випадку прострочення страхувальником сплати чергової частини страхової премії із обов'язковим письмовим повідомленням останнього (стор. 234 дисертації). Окремо обґрунтовується доцільність закріплення в оновленому проєкті Цивільного кодексу України загального положення щодо компенсації моральної шкоди у разі невиконання договірних зобов'язань.

Наукові висновки роботи загалом кореспондують її завданням і мають достатнє теоретичне підґрунтя. Значна частина результатів сформульована у вигляді конкретних пропозицій, придатних для подальшої наукової дискусії та нормотворчого опрацювання.

Основні положення дисертаційного дослідження С. С. Бакуна відображені в 11 наукових публікаціях за темою дисертації. Із них 4 наукові статті опубліковано у фахових юридичних виданнях, а 7 праць відображають апробацію матеріалів дослідження у збірниках матеріалів наукових і науково-практичних заходів.

Зміст публікацій відповідає темі дисертації, а сукупність оприлюднених матеріалів дозволяє дійти висновку про належну повноту відображення основних наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження. Ознак порушення академічної доброчесності, які могли б бути встановлені під час аналізу тексту роботи, не виявлено.

Дисертаційна робота написана українською мовою у науковому стилі з використанням загальноприйнятої цивілістичної термінології. Виклад матеріалу є послідовним, аргументація загалом зрозуміла, структурні частини логічно пов'язані між собою та підпорядковані досягненню мети дослідження.

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, його теоретичне та практичне значення, *необхідно звернути увагу на окремі положення, які мають дискусійний характер або потребують додаткової аргументації здобувача під час публічного захисту.*

1. Потребує додаткового обґрунтування теза про неможливість укладення договору страхування здоров'я на випадок хвороби на основі стандартного страхового продукту через необхідність індивідуального погодження страхового ризику й обсягу страхового покриття. Водночас у

загальних висновках дисертант характеризує цей договір як різновид договору приєднання. Доцільно було б докладніше пояснити, яким чином індивідуалізація істотних параметрів страхового ризику та андеррайтинг узгоджуються з конструкцією договору приєднання та використанням загальних умов страхового продукту. Видається, що це питання має істотне значення для практики укладення таких договорів.

2. Дискусійною є запропонована автором модель зупинення страховиком зустрічного виконання щодо здійснення страхової виплати у разі прострочення сплати чергової частини страхової премії. З огляду на соціальну чутливість страхування здоров'я та можливу наявність третьої особи (вигодонабувача або застрахованої особи) доцільно додатково обґрунтувати межі такого права страховика. Зокрема, потребує відповіді питання про правові наслідки настання страхового випадку в період зупинення, можливість відновлення страхового покриття після погашення заборгованості, співвідношення розміру простроченої премії та потенційної страхової виплати, а також гарантії недопущення непропорційного погіршення становища споживача страхової послуги.

3. Додаткової аргументації потребує зроблений в роботі висновок про доцільність закріплення в оновленому Цивільному кодексі України загального права кредитора на компенсацію моральної шкоди у кожному випадку невиконання боржником договірних зобов'язань. Для договорів страхування здоров'я така ідея має зрозуміле обґрунтування через зв'язок страхової послуги з особистими благами. Однак автоматичне поширення такого наслідку на порушення всіх цивільно-правових договорів викликає питання щодо підстав виникнення моральної шкоди, її доказування, причинного зв'язку та меж відповідальності. Тому доцільним було б чіткіше визначити, чи пропонує дисертант загальну презумпцію можливості компенсації, чи спеціальне правило для окремих видів договірних зобов'язань, пов'язаних із захистом особистих благ.

Разом із тим, висловлені зауваження мають переважно дискусійний характер, не стосуються концептуальних аспектів дисертаційного дослідження, не применшують його наукового рівня та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Враховуючи викладене, вважаю, що дисертаційна робота Бакуна Сергія Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» є самостійною завершеною кваліфікаційною науковою працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведеного дослідження, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для розвитку науки цивільного права України, зокрема договірних та страхових прав.

Дисертація Бакуна Сергія Станіславовича на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України», подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення

разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (у чинній редакції), та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

3. Головний науковий співробітник відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф., дійсний член (академік) НАПрН України Гриняк А. Б. констатував актуальність обраної здобувачем теми дисертаційного дослідження, новизну наукових положень, а також практичну спрямованість зроблених висновків та пропозицій. Основні положення та висновки, сформульовані в дослідженні, відображено у наукових публікаціях, що дозволяє дійти висновку про належну повноту викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, апробацію матеріалів дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження Бакуна Сергія Станіславовича на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» відповідає нормативним вимогам та може бути рекомендоване до захисту.

4. Завідувач відділу приватноправових досліджень, д.ю.н., проф. Великанова М. М., яка зазначила, що вищевикладені обставини, виступи співробітників відділу, доповідь автора дисертації та відповіді на поставлені питання переконливо свідчать про завершеність наукового дослідження, його теоретичне і практичне значення.

Бакун Сергій Станіславович виявив здатність здійснювати науковий пошук, самостійно ставити наукові завдання, розробляти й вирішувати наукові проблеми, вести наукову полеміку, а його дисертаційне дослідження на тему: «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» відповідає вимогам, які ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі права, що дає підстави рекомендувати представлену дисертаційну роботу до захисту.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити такий висновок щодо дисертації Бакуна Сергія Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Бакуна Сергія Станіславовича відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40

(зі змінами й доповненнями від 31 травня 2019 року № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Призначити головою разової спеціалізованої вченої ради:

Гриняка Андрія Богдановича, доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України, заслуженого юриста України, заступника директора з наукової роботи Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України.

4. Призначити офіційними опонентами по захисту дисертації **Бакуна Сергія Станіславовича**:

– **Цюру Вадима Васильовича**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Петечел Надію Михайлівну**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри судочинства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

5. Рекомендувати дисертацію Бакуна Сергія Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 Право.

Результати голосування присутніх на розширеному докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 9; проти – немає; таких, що утрималися – немає.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Бакуна Сергія Станіславовича на тему «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України», поданого на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Робота виконана в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України. Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор Н. В. Міловська.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Наявність ризику, пов'язаного з можливістю заподіяння шкоди життю та здоров'ю фізичних осіб внаслідок різного роду захворювань, що підтвердила, зокрема, світова пандемія COVID-19, зумовлює потребу у страхуванні, що є ефективною системою захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб. У цьому контексті договір страхування здоров'я на випадок хвороби як регулятор

відповідних правовідносин відіграє значну роль, оскільки дозволяє з найменшими витратами компенсувати заподіяну шкоду.

Новим Законом України «Про страхування» № 1909-IX, прийнятим 18 листопада 2021 р. та введеним в дію 01 січня 2024 р., що було зумовлено необхідністю адаптації законодавства України до вимог ЄС, страхування здоров'я на випадок хвороби виокремлено в окремий клас страхування, в межах якого виділено окремі види страхування здоров'я на випадок хвороби, медичного страхування, страхування медичних витрат. Разом із тим, відсутність законодавчо визначених особливостей договору страхування здоров'я на випадок хвороби, яким реалізується страховий захист у відповідному виді страхування, та критеріїв відмежування цього договору від суміжних договірних конструкцій, зокрема договору медичного страхування, зумовлює потребу у ґрунтовному дослідженні договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби та виробленні ефективного механізму їх правового регулювання з огляду на потреби правозастосовної практики.

У якості основних проблемних моментів, що виникають при дослідженні договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України, виступають питання його правової природи, предмета договору та об'єкта страхування, відмежування договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби від суміжних договірних конструкцій, зокрема договору медичного страхування, особливостей страхового інтересу, страхового ризику та обсягу страхового покриття, питання порядку укладення, виконання та правових наслідків порушення зобов'язань за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби тощо. Аналіз судової практики вищих судових інстанцій також свідчить про непоодинокі випадки неоднакового застосування законодавчих приписів під час розгляду справ, пов'язаних зі сферою страхування здоров'я на випадок хвороби.

З урахуванням окреслених проблем у сучасних умовах рекодифікації цивільного законодавства України важливим є теоретичне дослідження та напрацювання практичних рекомендацій удосконалення нормативних приписів шляхом вироблення ефективного механізму правового регулювання договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби. Важливість наукової розробки відповідних питань зумовлена також євроінтеграційними процесами і необхідністю врахування позитивного зарубіжного досвіду у врегулюванні договірних відносин страхування здоров'я на випадок хвороби, аналізу сучасних підходів європейського права до підвищення прозорості та ефективності у сфері надання страхових послуг, а також підвищення гарантій захисту прав споживачів.

Теоретичне підґрунтя положень та висновків, сформульованих за результатами дослідження, становлять наукові праці таких вчених як Т. В. Блащук, В. І. Борисової, Є. А. Булат, В. А. Васильєвої, М. М. Великанової, А. Б. Гриняка, В. К. Гуцуляка, І. О. Дзери, О. В. Дзери,

А. С. Довгерта, Г. О. Ільченко, І. Р. Калаура, О. О. Кота, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця, Р. А. Майданика, Н. В. Міловської, Н. Б. Пацурії, Н. М. Петечел, С. О. Погрібного, В. Д. Примака, Р. Б. Сабодаша, Р. В. Сobotника, І. Я. Сенюти, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Р. О. Стефанчука, М. О. Стефанчука, Н. В. Федорченко, Є. О. Харитонova, О. І. Харитонової, В. В. Цюри, Я. М. Шевченко, В. П. Янишена та інших.

На рівні дисертаційних робіт питання договірних відносин особистого страхування досліджувалися у докторській дисертації Н. В. Міловської «Теоретичні засади цивільно-правового регулювання договірних відносин зі страхування» (2019 р.), дисертаціях Т. В. Блащук «Цивільно-правове регулювання особистого страхування» (2003 р.), Н. М. Петечел «Правове регулювання договору медичного страхування» (2021 р.), О. О. Менделі «Договір страхування цивільно-правової відповідальності закладів охорони здоров'я» (2023 р.). Водночас у вітчизняній науці цивільного права комплексних досліджень проблематики договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби не проводилося. У зв'язку з чим не викликає сумнівів потреба у комплексному аналізі й дослідженні договірної конструкції добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням положень нового Закону України «Про страхування», що набрав чинності 01 січня 2024 р., визначенні правової природи цього договору та його відмежування від суміжних договірних конструкцій.

Актуальність наукового обґрунтування проблем договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби зумовлена необхідністю ґрунтовного аналізу чинного цивільного законодавства України з розробкою науково-обґрунтованих пропозицій щодо його удосконалення з метою забезпечення правової визначеності, узгодженості та ефективності у регулюванні договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням євроінтеграційних процесів та рекодифікації цивільного законодавства України. Дослідження зазначених договірних відносин є таким, що спрямоване на задоволення актуальних потреб цивілістичної науки та правозастосування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (з січня 2024 – Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України) 29 червня 2023 року (протокол № 6). Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тем науково-дослідної роботи «Взаємодія правової держави, громадянського суспільства та особи: правові аспекти, практичні реалії, прогностичні зміни» (номер державної реєстрації 0121U100150) та «Рекодифікація (оновлення) цивільного законодавства України в контексті виконання євроінтеграційних зобов'язань» (номер державної реєстрації 0124U001503).

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у розробці теоретичного підґрунтя для вдосконалення цивільно-правового регулювання

договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, формування на цій основі наукових висновків, спрямованих на розвиток доктрини цивільного права, та практичних пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства з урахуванням європейського досвіду.

Мета дослідження зумовлює необхідність вирішення таких завдань:

- визначити генезис правового регулювання відносин у сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- охарактеризувати особливості механізму правового регулювання договірних відносин у сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- проаналізувати досвід окремих країн у регулюванні договірних відносин у сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- запропонувати авторське визначення поняття договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби на основі аналізу його правової природи та характерних ознак;
- розкрити особливості суб'єктного складу договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, права та обов'язки його сторін;
- визначити зміст договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- з'ясувати особливості порядку укладення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- встановити специфіку виконання зобов'язань за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- визначити правові наслідки порушення зобов'язань за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- надати правову характеристику актуальній судовій практиці у сфері договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;
- запропонувати висновки та пропозиції щодо удосконалення механізму правового регулювання договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби.

Об'єктом дисертаційного дослідження є відносини, які виникають за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби.

Предметом дисертаційного дослідження є договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України, відповідні теоретичні положення та концептуальні підходи до правової природи договорів страхування, законодавство України, директиви ЄС та нормативно-правові акти іноземних держав, а також судова практика у сфері договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби.

Методи дослідження. Для досягнення вказаної мети та завдань у процесі дослідження було комплексно використано як філософські та

загальнонаукові, так і спеціальні методи. Діалектичний метод дозволив розкрити сутність таких понять як «договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби», «механізм правового регулювання», «страхова послуга», «споживач страхових послуг», «страховий випадок», «страховий поліс», «виконання зобов'язання» (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2). Застосування історичного методу сприяло дослідженню генезису становлення і розвитку договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України (підрозділ 1.1). Порівняльно-правовий метод використано при аналізі досвіду окремих країн у регулюванні договірних відносин у сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, сучасних європейських тенденцій до підвищення захисту прав споживачів страхових послуг та стандартів переддоговірного інформування про особливості страхового продукту за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділи 1.3, 2.2, 3.1, 3.3). Застосування таких формально-логічних методів як аналіз, синтез, індукція та дедукція дозволили виявити характерні ознаки договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, що дають можливість його відмежувати від схожих договірних конструкцій, зокрема, договору медичного страхування (підрозділ 2.1), визначити особливості правового статусу сторін договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділ 2.2), встановити зміст договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділ 2.3), а також визначити правові наслідки порушення зобов'язань за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділ 3.3). Використання функціонального методу дозволило повною мірою з'ясувати особливості укладення та виконання договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділи 3.1, 3.2). За допомогою методу моделювання було розроблено низку пропозицій для удосконалення цивільного законодавства України у процесі його рекодифікації з метою формування правової визначеності у регулюванні договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3).

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням теоретичних основ та проблем правового регулювання договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України. У дисертації обґрунтовано підходи до удосконалення правового регулювання договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби з урахуванням євроінтеграційних процесів та рекодифікації цивільного законодавства України, на підставі чого сформульовано нові або такі, що містять елементи новизни, положення, які виносяться на захист:

Уперше:

1) надано авторське визначення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як письмової домовленості між страховиком і

страхувальником про надання страхової послуги, згідно з якою страхувальник з метою забезпечення його потреби у страховому захисті передає за плату ризик, пов'язаний з його життям, здоров'ям і працездатністю або життям, здоров'ям і працездатністю застрахованої особи, а страховик зобов'язується у разі настання страхового випадку, пов'язаного із захворюванням, тимчасовою втратою працездатності, інвалідністю чи смертю страхувальника або застрахованої особи внаслідок хвороби, здійснити страхову виплату страхувальнику або вигодонабувачу в межах страхової суми;

2) обґрунтовано правову природу договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як договору, який в системі цивільно-правових договорів належить до групи договорів про надання послуг фінансового характеру, є окремим видом договору особистого страхування, відокремленим від договору медичного страхування, договору страхування медичних витрат та інших видів, що віднесені до класу 2 страхування іншого, ніж страхування життя;

3) аргументовано доцільність здійснення розмежування договорів страхування здоров'я на випадок хвороби та договорів медичного страхування за їх метою та об'єктом страхового захисту, яким у випадку страхування здоров'я на випадок хвороби є майновий інтерес, пов'язаний із можливим настанням хвороби або її наслідками, а у випадку медичного страхування – майновий інтерес, пов'язаний з оплатою, організацією медичної допомоги та/або наданням медичних послуг;

4) запропоновано під предметом договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби розуміти надання страхової послуги страховиком щодо захисту майнових інтересів страхувальника шляхом передання ризику, пов'язаного з життям, здоров'ям, працездатністю страхувальника або застрахованої особи, та здійснення страхової виплати у разі настання передбаченого договором страхового випадку, пов'язаного із захворюванням, тимчасовою втратою працездатності, встановленням інвалідності або смертю страхувальника чи застрахованої особи внаслідок хвороби, а об'єктом страхування за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби – життя, здоров'я, працездатність страхувальника або застрахованої особи.

5) виокремлено стадії укладення договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби: 1) переддоговірна (інформаційно-консультативна) стадія, на якій з'ясовуються потреби страхувальника у страховому захисті, надається інформація про страховий продукт і страховика з метою прийняття страхувальником усвідомленого рішення про укладення договору; 2) стадія оцінки страхового ризику (андеррайтингу), на якій визначається можливість прийняття страховиком ризику на страхування з урахуванням стану здоров'я, віку, професійної діяльності та інших обставини життя застрахованої особи; 3) стадія погодження умов договору, на якій досягається згода щодо всіх істотних умов договору; 4) стадія укладення договору, на якій волевиявленню сторін надається необхідна

форма; 5) стадія набрання договором чинності (початку дії страхового покриття), на якій договір починає породжувати правові наслідки, що може бути пов'язано зі сплатою страхувальником страхової премії або її першої частини;

б) у контексті забезпечення правової визначеності у регулюванні договірних відносин страхування здоров'я на випадок хвороби, обґрунтовано доцільність передбачення у Законі України «Про страхування» особливостей договору страхування здоров'я на випадок хвороби, які б визначали його правову природу, моделі страхового покриття, і давали можливість його відмежування від суміжних договірних конструкцій, зокрема, договору медичного страхування. Такий підхід забезпечить системність побудови законодавства з урахуванням уже закріплених у Законі України «Про страхування» окремих норм, що визначають особливості договору страхування життя і договору пенсійного страхування.

Удосконалено:

7) класифікацію учасників договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби шляхом їх поділу на дві групи: а) сторони договору, як обов'язкові учасники, які беруть безпосередню участь у виникненні, зміні або припиненні договірних правовідносин, маючи достатній обсяг цивільної дієздатності – страховик та страхувальник; б) треті особи, як факультативні (необов'язкові) учасники, участь яких у договірних відносинах добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби залежить від волевиявлення страховика та/або страхувальника – застраховані особи, вигодонабувачі. При цьому участь факультативних учасників не впливає на двосторонній характер договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;

8) розуміння споживача страхових послуг за договором добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як фізичної особи, яка звернулася за отриманням або отримує страхову послугу шляхом укладення зі страховиком договору страхування з метою забезпечення страхового захисту майнових інтересів, пов'язаних з життям, здоров'ям і працездатністю, на випадок виникнення хвороби, тимчасової втрати працездатності, інвалідності або смерті внаслідок хвороби, а також фізичну особу, в інтересах та на користь якої укладений договір страхування та яка отримує страхову послугу, необхідну для задоволення особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою або незалежною професійною діяльністю;

9) обґрунтування неможливості укладення договору страхування здоров'я на випадок хвороби на основі стандартного страхового продукту, зважаючи на необхідність погодження в індивідуальному порядку сторонами умови про страховий ризик та обсяг страхового покриття з урахуванням стану здоров'я, віку, попередніх захворювань, умов професійної діяльності та способу життя застрахованої особи;

10) правове розуміння страхового поліса (сертифіката) у договірних відносинах добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби як

страхового документа встановленої страховиком форми, який видається при укладенні договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби та виступає або безпосередньою формою договору страхування, або документом, що підтверджує факт його укладення і засвідчує прийняття страховиком страхового ризику, пов'язаного із захворюванням, тимчасовою втратою працездатності, інвалідністю або смертю застрахованої особи внаслідок хвороби, та містить основні умови страхового покриття;

11) обґрунтування доцільності, у зв'язку із обов'язковістю визначення у договорі страхування конкретного об'єкта страхування, за відсутності якого договір страхування є нікчемним, включення до законодавчого переліку істотних умов договору страхування, поряд із предметом договору страхування, також об'єкта страхування, з яким пов'язані страхові інтереси страхувальника та страхові ризики, що підлягають страхуванню.

Дістали подальшого розвитку:

12) положення про те, що загальні умови страхового продукту, які розробляються та затверджуються страховиком, як локальні правові акти, виступають джерелом правового регулювання договірних відносин між страховиком та страхувальником лише у тому випадку, коли на їх застосування прямо вказується в самому договорі добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;

13) позиція про те, що у договірних відносинах добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби якість страхової послуги має оцінюватися комплексно з урахуванням: оперативності прийняття рішення щодо визнання страхового випадку; своєчасності здійснення страхової виплати; доступності комунікації зі страховиком; повноти та достовірності інформації, наданої страхувальнику; обґрунтованості відмови у страховій виплаті; дотримання принципів добросовісності та професійності при врегулюванні страхового випадку;

14) обґрунтування доцільності у контексті рекодифікації цивільного законодавства України закріплення на законодавчому рівні права страховика на зупинення виконання зобов'язання за договором страхування щодо здійснення страхової виплати до виконання страхувальником свого зобов'язання щодо сплати чергової частини страхової премії з письмовим повідомленням про це страхувальника із зазначенням підстав і обсягу зупинення;

15) положення про те, що розмір страхової виплати у договірних відносинах страхування здоров'я на випадок хвороби, на відміну від медичного страхування, здійснюється страховиком в межах страхової суми, погодженої зі страхувальником при укладенні договору страхування, і залежить від ступеня втрати здоров'я внаслідок хвороби;

16) аргументація важливості закріплення у оновленому Цивільному кодексі України загального положення щодо права кредитора на компенсацію моральної шкоди у випадку невиконання боржником зобов'язання, підставою виникнення якого є договір, що забезпечить розширення компенсаційної

функції договірної відповідальності та матиме вагоме значення для договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, у яких передбачається надання страховиком страхової послуги щодо захисту інтересів, пов'язаних із особистими немайновими благами.

Практичне значення одержаних результатів проявляється у тому, що сформовано висновки та пропозиції, які можна використати у:

- *нормотворчій діяльності* – при гармонізації законодавства України з правом ЄС у процесі рекодифікації цивільного законодавства України у сфері правової регламентації договірних відносин добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;

- *науково-дослідній сфері* – як методологічну основу для майбутніх науково-теоретичних досліджень договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби;

- *правозастосовчій діяльності* судів під час розгляду відповідних категорій справ;

- *навчальному процесі* при викладанні курсів «Цивільне право України», «Договірне право України», «Страхове право України», при підготовці підручників, навчальних посібників та методичних рекомендацій, курсів лекцій та інших навчальних матеріалів.

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження були апробовані під час виступів на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях, зокрема: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України (м. Київ, 18 травня 2023 р.); науково-практичному семінарі для молодих вчених, аспірантів та студентів «Регламентація договірних відносин в умовах воєнного стану» (м. Київ, 5 жовтня 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Договір як універсальна форма правового регулювання», присвячена пам'яті академіка НАПрН України В. В. Луця (м. Івано-Франківськ, 5 квітня 2024 р.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» до Дня науки (м. Київ, 17 травня 2024 р.); науково-практичній конференції «Захист прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу» (м. Київ, 3 жовтня 2024 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.); IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» до Дня науки (м. Київ, 12 травня 2026 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження С. С. Бакуна відображено в одинадцяти наукових публікаціях, з яких чотири наукові статті опубліковано у виданнях, включених МОН України до переліку фахових видань України (категорія «Б») з юридичних наук,

опубліковано сім тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Бакун С. С. Правова природа договору добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби. *Нове українське право*. 2023. Вип. 4. С. 9–15.

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2023.4.1>.

2. Бакун С. С. Відповідальність сторін за договором страхування здоров'я на випадок хвороби. *Нове українське право*. 2024. Вип. 6. С. 120–125.

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2024.6.17>.

3. Бакун С. С. Захист прав споживачів послуг добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби: теоретичні та практичні аспекти. *Нове українське право*. 2026. Вип. 2. С. 265–271.

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2026.2.31>.

4. Бакун С. С. Медичні заклади як учасники договірних відносин страхування здоров'я на випадок хвороби. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2026. Том 37 (76) № 3. Ч. 1. С. 29–34.

DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.3/06>.

Наукові праці, в яких відображена апробація матеріалів дослідження:

5. Бакун С. С. Деякі аспекти відмежування договору страхування здоров'я на випадок хвороби від суміжних договірних конструкцій. *Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки та 30-річчя НАПрН України* (м. Київ, 18 травня 2023 р.). Одеса: Юридика, 2023. С. 248–250.

6. Бакун С. С. Форс-мажорні обставини при виконанні договорів страхування здоров'я на випадок хвороби в умовах воєнного стану. *Регламентация договірних відносин в умовах воєнного стану: збірник матеріалів науково-практичного семінару для молодих вчених, аспірантів та студентів* (м. Київ, 5 жовтня 2023 р.). Одеса: Юридика, 2023. С. 45–48.

7. Бакун С. С. Техніко-юридичні прийоми і правила, що застосовуються при складанні юридичних документів, у тому числі договорів. *Договір як універсальна форма правового регулювання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка НАПрН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора В. В. Луця* (м. Івано-Франківськ, 5 квітня 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. С. 48–50.

8. Бакун С. С. Договір страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України в розумінні нового законодавства. *Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки* (м. Київ, 17 травня 2024 р.). Одеса: Юридика, 2024. С. 61–64.

9. Бакун С. С. Захист прав споживачів у сфері страхування здоров'я на випадок хвороби. *Захист прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу*: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2024 р.). Одеса: Юридика, 2024. С. 28–31.

10. Бакун С. С. Договір страхування здоров'я на випадок хвороби в корпоративному сегменті. *Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених*: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Юридика, 2025. С. 81–84.

11. Бакун С. С. Права та обов'язки медичного закладу у правовідносинах за договором страхування здоров'я на випадок хвороби. *Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених*: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 12 травня 2026 р.). Одеса: Юридика, 2026. С. 58–62.

Характеристика особистості здобувача.

Бакун Сергій Станіславович, 1987 року народження. Освіта вища юридична, у 2009 році закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ), здобувши кваліфікаційний рівень «спеціаліст» зі спеціальності «правознавство», за кваліфікацією «юрист».

З грудня 2009 року по липень 2010 року – державний виконавець відділу державної виконавчої служби Києво-Святошинського районного управління юстиції Київської області.

З липня 2010 року по жовтень 2010 року – провідний спеціаліст відділу державної виконавчої служби Головного управління юстиції в Київській області.

З жовтня 2010 року по липень 2013 року – старший юрисконсульт юридичного департаменту ТОВ «ІКСПОІНТ»;

З серпня 2013 року по березень 2014 року – головний юрисконсульт ТОВ «Агенція по управлінню заборгованістю»;

З березня 2014 року по жовтень 2014 року – головний юрисконсульт ТОВ «Українська боргова компанія»;

З грудня 2015 року по грудень 2016 року – юрисконсульт у ТОВ «МВВФ «Енергетик».

З березня 2017 року по червень 2017 року – провідний юрисконсульт відділу стягнення управління претензійно-позовної роботи юридичного департаменту Національного банку України.

З червня 2017 року по липень 2020 року – юридичний супровід, як фізична особа – підприємець, що надає послуги у сфері права: ТОВ «Котельно-механічний завод «Пархоменко», ТОВ «Котельний завод «Енергетик», ТОВ «ГуміСил», ТОВ «Бізнес Сенат», ТОВ «Поліська ТЕС» та NEW ENERGY TECHNOLOGIES AG - Республіка Австрія.

3 серпня 2020 року по квітень 2025 року – юрисконсульт ТОВ «Монастирищенський котельний завод «Енергетик»;

3 травня 2025 по січень 2026 року – юрисконсульт ТОВ «ВИТАЧ»;

3 лютого 2026 року по сьогоднішній день – начальник юридичного відділу ТОВ «ВИТАЧ»;

3 червня 2026 року по сьогоднішній день – адвокатська діяльність.

Автор 11 наукових публікацій з цивільного права.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційна робота написана українською мовою. Текст роботи викладений науковим стилем доступно та послідовно відповідно до поставлених задач дисертаційного дослідження та відповідних структурних елементів (розділів, підрозділів) роботи. В роботі використано в цілому загальноприйнятну термінологію приватного та публічного права відповідно до досліджуваних питань. Спільне викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Бакуна С. С. і повноти публікації основних результатів дослідження **рецензенти рекомендують:**

1. Прийняти дисертацію **Бакуна Сергія Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України»** до захисту як таку, що відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

2. Призначити головою разової спеціалізованої вченої ради:

Гриняка Андрія Богдановича, доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України, заслуженого юриста України, заступника директора з наукової роботи Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України.

3. Призначити офіційними опонентами по захисту дисертації **Бакуна Сергія Станіславовича:**

Цюру Вадима Васильовича, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Петечел Надію Михайлівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри судочинства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Бакуна Сергія Станіславовича «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України»**.

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Бакуна С. С. відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та

доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями від 31 травня 2019 року № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Призначити головою разової спеціалізованої вченої ради:

Гриняка Андрія Богдановича, доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України, заслуженого юриста України, заступника директора з наукової роботи Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України.

4. Призначити офіційними опонентами по захисту дисертації **Бакуна Сергія Станіславовича**:

Цюру Вадима Васильовича, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Петечел Надію Михайлівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри судочинства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

5. Рекомендувати дисертацію **Бакуна Сергія Станіславовича** «Договір добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби у цивільному праві України» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування присутніх на розширеному засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 9; проти – немає; таких, що утрималися – немає.

Головуюча на засіданні:

завідувач відділу приватноправових досліджень

Інституту правотворчості та

науково-правових експертиз

Національної академії наук України,

доктор юридичних наук, професор

М. М. Великанова